Додаток 3
до наказу директора
Новомиргородського ліцею №3
від 21 травня 2024 р. № 76

ПРОГРАМА
проведення навчання та перевірки знань
з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників
Новомиргородського ліцею №3

1. Законодавство України про працю

Загальна характеристика трудового законодавства, Кодексу законів про працю України. Трудові правовідносини та їх особливості. Суб'єкти трудового права.

Поняття колективного договору. Колективні переговори, розробка і укладення колективного договору. Розділ «Охорона праці» у колективному договорі, права працівників на пільги та компенсації за важкі та шкідливі умови праці, що визначаються у цьому розділі.

Трудовий договір, порядок його укладання. Контракт як різновид трудового договору. Переведення працівника на іншу роботу. Підстави припинення трудового договору з ініціативи працівника, власника.

Тривалість робочого дня працівників, правила внутрішнього трудового розпорядку. Трудова дисципліна, порядок застосування дисциплінарних стягнень.

2. Нормативні та організаційні основи охорони праці

Основні нормативно-правові акти з охорони праці, безпеки життєдіяльності, що діють у сфері освіти:

Типове положення про службу охорони праці, затверджене наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 N 255;

Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затверджене наказом МОН від 26.12.2017 № 1669;

Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці, затверджене постановою КМУ 1 серпня 1992 р. N 442;

Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України, затверджене наказом МОН від 18.04.2006 № 304;

Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затверджене наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 № 15;

Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві" від 17.04.2019 р. № 337;

Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу, затверджене наказом МОН України від 16.05.2019 № 659;

Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МВС України від 30.12.2014 № 1417;

Постанова Кабінету Міністрів України "Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків невиробничого характеру" від 22.03.2001 р. № 270;

Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджені наказом Міністерства праці та соціальної політики від 09.01.1998 р. №4;

Перелік важких робіт та робіт зі шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 13.10.2017 № 1254;

Наказ МОЗ від 21.05.2007 № 246 Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій (зі змінами);

Про затвердження Мінімальних вимог безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці , затверджене наказом Міністерство Соціальної Політики України від 29.11.2018 № 1804;

Правила охорони праці під час роботи з інструментом та пристроями, затверджені наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 19.12.2013 р. № 966;

Наказ Міністерства охорони здоров’я України «Про затвердження Граничних норм підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми» від 22 березня 1996 р. № 59.

3. Основні законодавчі акти з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

Основні законодавчі акти з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності: Конституція України, Кодекс законів про працю України, Основи законодавства України про охорону здоров’я, закони України «Про охорону праці», «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», «Про пожежну безпеку», «Про дорожній рух», «Про використання ядерної енергії та радіаційний захист». Основні положення цих законів, їх взаємозв’язок із забезпеченням здорових і безпечних умов навчання та праці.

Управління охороною праці, служба охорони праці.

Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.

Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, під час освітнього процесу та нещасних випадків невиробничого характеру.

4. Організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності в навчальних закладах

Організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності в навчальних закладах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників освітнього процесу.

Навчання працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, проведення інструктажів згідно з чинним законодавством.

Забезпечення безпеки освітнього процесу:

керівництво, координація і контроль за організацією охорони праці, функціонування системи управління охороною праці;

відповідність обладнання, будівель і споруд вимогам нормативно-правових актів з охорони праці; організація безпечного ведення робіт підвищеної небезпеки; правила безпеки під час проведення занять у кабінетах інформатики, фізики, хімії, біології. Навчально-виробничих майстернях;

розробка інструкцій з охорони праці для видів робіт або окремих професій , інструкцій з безпеки під час проведення освітнього процесу для кабінетів (лабораторій), спортивних споруд, майстерень тощо.

Попередження травматизму під час освітнього процесу та у побуті. Розслідування та облік нещасних випадків, що сталися з учасниками освітнього процесу, відповідно до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу.

5. Електробезпека

Основні нормативні документи, що регламентують роботи із забезпечення безпечної експлуатації електрообладнання навчального закладу, установи, організації Міністерства освіти і науки України.

Класифікація приміщень щодо небезпеки ураження працівників електрострумом. Захисне заземлення і занулення, їх призначення. Організація експлуатації та обслуговування електрообладнання згідно з вимогами чинних нормативних документів. Заходи безпеки при роботі з електроінструментами, трансформаторами, перетворювачами, переносними світильниками, електрозварювальним устаткуванням. Робота з електрифікованим обладнанням. Порядок навчання і перевірки знань посадових осіб, робітників з електробезпеки.

Групи з електробезпеки. Організаційні та технічні заходи, що забезпечують безпеку працівників під час роботи в електроустановках. Правила роботи на персональних комп’ютерах. Захист від статичної електрики. Захист будівель і споруд від блискавки.

Заходи щодо запобігання аваріям з електрообладнанням.

6. Пожежна безпека

Основні нормативні документи, що регламентують роботу із забезпечення пожежної безпеки навчального закладу.

Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МВС України від 30.12.2014 № 1417.

Правила пожежної безпеки для закладів, установ, організацій Міністерства освіти і науки України.

Обов'язки керівника об’єкта та інших посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки. Пожежна служба: положення про службу, основні завдання, функціональні обов’язки та права. Положення про добровільні пожежні дружини.

Основні вимоги пожежної безпеки в будівлях і навчальних приміщеннях, під час експлуатації електрообладнання, опалювальних приладів, систем вентиляції, при проведенні електрогазозварювальних, під час робіт з пожежо-вибухонебезпечними матеріалами.

Основні вимоги до утримання шляхів евакуації, автоматичних систем пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації. Основні причини пожеж, розробка протипожежних заходів.

Призначення засобів пожежогасіння, протипожежного обладнання та інвентарю. Правила використання. Порядок повідомлення про пожежу, розслідування та облік пожеж. Порядок повідомлення про пожежу Міністерства освіти і науки України.

7. Вибухобезпека

Параметри і властивості, що характеризують небезпеку вибуху. Кількісні показники вибухів, що характеризують масштаби руйнувань, тяжкість наслідків. Основні вимоги до будови і безпечної експлуатації обладнання, що працює під тиском.

Вимоги щодо професійного відбору та навчання персоналу з обслуговування об'єктів підвищеної небезпеки.

8. Радіаційна безпека

Радіонукліди та їх характеристика. Іонізуюче випромінювання (рентгенівське). Джерела опромінювання людини. Радіаційний фон. Радіаційно-небезпечні об'єкти в Україні. Принципи і норми радіаційної безпеки. Протирадіаційний захист населення. Індивідуальні й колективні засоби захисту. Правила поведінки людей на забруднених територіях. Профілактика радіаційних уражень. Запобігання накопиченню радіонуклідів в організмі. Служби радіаційної безпеки.

9. Безпека дорожнього руху

Загальні положення Закону України «Про дорожній рух».

Правила дорожнього руху, їх значення в забезпеченні порядку і безпеки дорожнього руху. Обов'язки, права пішоходів і пасажирів.

Служба безпеки дорожнього руху. Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, класифікація. Вимоги до водіїв і транспортних засобів. Умови перевезення людей. Перевезення дітей. Небезпечні наслідки невиконання Правил перевезення дітей. Порядок повідомлення Міністерству освіти і науки України про дорожньо-транспортні пригоди.

10. Цивільний захист. Природні загрози та техногенні небезпеки, їх наслідки та профілактика. Ліквідація аварій.

Кодекс цивільного захисту України. Надзвичайні ситуації, причини виникнення та складові системи їх моніторингу. Найменування та визначення основних показників джерел природних надзвичайних ситуацій. Класифікація небезпечних джерел. Методика розроблення планів організаційних та інженерно-технічних заходів щодо запобігання та мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій природного характеру. Основні стани аналізу надзвичайних ситуацій та прогнозування їх наслідків.

Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки». Класифікація виробничих небезпечних чинників. Забезпечення технологічної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях як складової частини цивільного захисту. Шляхи і способи підвищення стійкості роботи промислових об'єктів. Забезпечення надійного захисту та життєзабезпечення робітників. Порядок ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки на території навчального закладу.

Порядок декларування об'єктів підвищеної небезпеки. Державний реєстр об'єктів підвищеної небезпеки. Методика визначення ризиків та їх прийнятних рівнів для декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки. Страхування відповідальності за завдану шкоду внаслідок експлуатації небезпечного об'єкта.

Методика розроблення планів локалізації і ліквідації аварійних ситуацій.

План локалізації і ліквідації аварійних ситуацій. Підготовка керівного складу до дій у аварійних ситуаціях. Формування і підготовка невоєнізованих формувань. Підготовка і проведення навчальної евакуації учасників освітнього процесу навчального закладу, працівників установ, організацій Міністерства освіти і науки України.

Порядок розслідування і обліку аварій.

11. Гігієна навчання та праці. Медичний огляд.

Поняття гігієни праці. Законодавство у сфері гігієни праці. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

Основні заходи забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення України.

Фізіологічні особливості різних видів діяльності. Гігієнічна класифікація праці. Фактори середовища і трудового процесу, їх гігієнічна оцінка. Вплив параметрів мікроклімату на організм людини та їх нормалізація. Вплив шкідливих речовин на організм людини. Нормування шкідливих речовин.

Класифікація систем вентиляції. Значення освітлення для успішної трудової діяльності.

Проведення медичних оглядів працівників певних категорій відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом МОЗ від 21.05.2007 №246.

Захворюваність із тимчасовою втратою працездатності. Професійне захворювання: порядок розслідування, реєстрації та обліку.

Основні заходи профілактики виникнення професійного захворювання.

12. Профілактика побутового травматизму

Порядок розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру.

Потенційні джерела побутового травматизму та їх наслідки.

Електротравматизм у побутових умовах та заходи захисту від них.

Запобігання побутовому травматизму в житлових приміщеннях, на комунально-побутових, торгівельних об’єктах, присадибних ділянках, у місцях відпочинку та масового перебування людей. Правила користування побутовою технікою, травматизм у наслідок їх поршень.

Запобігання отруєнь. Безпека поводження на водних об’єктах.

13. Психологія безпеки життєдіяльності

Поняття безпеки життєдіяльності. Ступінь ризику. Схема оцінки безпеки життєдіяльності. Об’єкти і цілі безпеки. Класифікація джерел небезпеки.

Основні параметри глобального модулювання розвитку світу. Основні завдання з безпеки життєдіяльності людства.

Психологічні важелі забезпечення безпеки людини. Психологічні принципи професійного добору.

Інформаційні засоби та методи впливу на психіку людини. Методи маніпулювання людською свідомістю.

Фізіологічна та психологічна основа навчального та трудового процесу. Пристосування людини до навколишніх умов навчання і праці (промислова етика, ритм, темп роботи, гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці. Система людина-техніка-середовище. Потенційні джерела небезпеки та їх наслідки.

Методи прогнозу травматизму. Біоритми – потенційне джерело небезпеки.

14. Охорона навколишнього середовища. Біологійчна та екологічна безпеки. Законодавчі акти з раціонального природокористування.

Відповідальність керівників за порушення в галузі раціонального природокористування і охорони навколишнього середовища. Ресурсозберігаючі технології, оцінка на екологічну забрудненість. Забруднення атмосфери, води, земель та прогноз забруднення, науково-технічні проблеми природокористування, провідні екологічно допустимі технології. Методи рекультивації робіт. Озеленення промислової зони. Поняття екологічної безпеки та правова основа її забезпечення. Рівень, структура та динаміка екологічних злочинів.

Екологія атмосфери та гідросфери. Екологічні наслідки глобальних кліматичних змін. Концепція Державної цільової програми біобезпеки та біологічного захисту на 2010-2020 роки. Біологічна безпека.

Безпека харчування. Генетично-модифіковані організми як небезпека для людини та довкілля.

15. Надання першої допомоги у разі нещасного випадку

Поняття першої домедичної допомоги. Основні принципи надання першої домедичної допомоги: правильність, доцільність дій, швидкість, рішучість, спокій.

Перша допомога при кровотечі. Класифікація кровотечі. Перша допомога при артеріальній та венозній кровотечі. Засоби зупинки кровотечі. Зупинка кровотечі за допомогою джгута та джгута-закрутки.

Способи реанімації, підготовлення потерпілого до реанімації. Непрямий (закритий) масаж серця. Перша допомога при утопленні.

Види електротравм. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму. Дія електроструму на організм людини. Правила надання першої допомоги потерпілим від ураження електричним струмом.

Перша допомога при ударах. Струс головного мозку. Удари в області хребта. Синдром здавлювання. Перша допомога при вивихах і розтягненні зв’язок.

Перша допомога при отруєнні. Вплив різних речовин на організм людини та його наслідки.

Перша допомога при пораненнях. Визначення та класифікація ран. Види перев’язувального матеріалу. Типи пов’язок. Правила накладання пов’язок.

Перша допомога при переломах. Класифікація переломів. Правила накладання шин.Перша допомога при ушкодженні хребта та кісток тазу. Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних та термічних опіках, при опіку очей, тепловому та сонячному ударах, обмороженні. Запобіжні заходи попередження інфікування СНІДом.